

ősz derekán történt, a midőn a *Colchicum autumnalenál* levelek rendesen nem fejlődnek.

A féligzöld kikirics ezen mondhatni felemás leplű alakja mintegy fonákját képezi a *Colchicum vernalénak* Hoffm. vagyis a *C. autumnale* azon tavaszi alakjának, melynél tavaszkor a virágok együtt fakadnak a levelekkel. Neireich* szerint ennek is satnyásak magképző részei, szerinte tulajdonkép nem is alfaj, hanem történetesen egész tavaszig késett, egyszerre lombos és virágos példánya a *C. autumnalénak*.

DR. BORBÁS VINCZE.

(9.) KIKIRICS EGÉSZEN ELZÖLDÜLT VIRÁGGAL. Kiegészítésül az előbbi közleményhez felemlíthetem, hogy magam 1875. május közepén, a Király-hegy alján, a Pusztá-Polótól a Resnyik nevű vízvásztón a Telgartra vezető út melletti réten, számos egészen elzöldült virágú kikiricsset gyűjtöttem. A nagy számban fellépő sötétzöld levelű, gyümölcsös *Colchicum* között a meglehetősen számban található, elzöldült virágú *Colchicum*-példányok sárgászöld levelekkel már távolról feltűntek. Egy-többől 1—3 virág indult ki és ezek színe alig tért el a lomblevelektől, legfeljebb valamivel halaványabb volt. De azonkívül e virágok feltűnően különböznek a rendes virágoktól, a mennyiben a különben hatosztatú lepel sal-

* Flora von Niederösterreich, 153. l.

langjai feltűnő hosszúságuk mellett aránylag igen keskenyek voltak; így az egyes sallangok 2—5 mmnyi szélesség mellett 60 és több mm. hosszúak voltak. A virág többi részei kellő számban voltak kifejlődve, de a porzók üresek voltak, vagy csak itt-ott tartalmaztak egy üres összezsugorodott virágor-sejtet. A lomblevelek és virágok eltérő színe a virágor hiánya, szóval az egész növény azt a benyomást teszi, hogy itt rendellenes, talán beteges képződménnyel van dolgunk, a melyet, úgy mint a fajokat vagy válfajokat, külön névvel ellátni teljesen indokolatlan, a miért is a *Colchicum vernale* elnevezés (az ezen név alatt Reichenbach-nál lerajzolt növény az itt leirttal megegyezik) mellőzendő.

A *Colchicum*ról azonkívül még egy más észleletet is említhetek fel: I.őcsén ugyanis, mint gymnasiumi tanuló, egyszer korán tavaszkor, oly hegyi réten, melyről a hó még csak részben olvadtott volt le, számos viritó kikiricsset találtam, melynek levelei még nem voltak kifejlődve, virágai pedig rendes alkotásúak, de csak igen halavány rózsaszínűek voltak; ezek bimbói őszkor a földből már mindenesetre kinyúltak, mikor a hó eltakarta őket, úgy hogy tavaszkor, a hó olvadásánál az első meleg napsugár hatására kinyíltak. Ezek a tulajdonképeni tavaszig-késett példányai a *Colchicum autumnale*-nak.

KI. GY.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyűkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

VI. V Á L A S Z T M Á N Y I Ü L É S.

1880, október 20-ikán.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Titkár jelenti, hogy a vall. és közoktatásügyi miniszterium 14123. sz. leiratában tudósítja Társulatunkat az országos segélynek, 4000 frtnak utalványozásáról, mely összeg már fel is vétetett. — Örvendetes tudomásul szolgál.

Ugyancsak a vall. és közokt. minisz-

terium 5076. számú átiratával az országos segély mult évi számadásait helyben hagyja. — Tudomásul van.

A földmívelési miniszterium 23704. sz. átiratával a könyvtár számára megküldi Magyarország borászati térképének egy példányát. — Köszönettel vétetik.

Titkár felolvassa Hidegh Kálmán váltag levelét, melyben a választmányi tagságról lemond, minthogy a fővárosból elköltözött. — A választmány sajnálattal veszi tudomásul munkás tagjának lemondását és megbizzza a titkárt, hogy ezt külön levélben tolmácsolja.

Titkár jelenti, hogy a növényteni pályamunkákkal megbízottak megbízó levelei szabályszerűen kiállítottak. Tudomásul van.

Örley L. „Az Anguillulidák monographiája” című munkából, melynek kiadásához a Társulat 200 frttal hozzájárult, 120 példányt átvett a Titkárság, hogy a cseréviszonyban levő egyesületeknek megküldje. — Tudomásul van.

Titkár előterjeszti, hogy a Közlöny nyomtatása iránt a szerződés ez év végével lejár; most van az ideje megváltoztatni vagy meghosszabbítani. A szerkesztőség részéről nincs panasz a jelenlegi szedés és nyomtatás ellen. — A szerződés egy évre meghosszabbíttatik.

Titkár jelenti, hogy az alapszabályokat revidáló bizottság elkészült munkájával s bemutatja a módosított alapszabályokat, kérve a választmány egyes tagjait, hogy vizsgálják át s a jövő ülésen tegyék meg netaláni indítványait, amikor ez ügy tárgyalás alá kerül. — Tudomásul van. Az alapszabályok revisiójának tárgyalása a legközelebbi ülésre tűzetik ki.

Titkár felkéri a választmányt, hogy az október 31-ikén lejárandó physikai pályázatra beérkezendő művek megvizsgálására bírálókat nevezzen ki. — A választmány bírálókül b. Eötvös Loránd és Schuller Alajos urakat kéri fel.

Titkár felkéri a választmányt, hogy a múlt évharmad pénztári forgalmának megvizsgálására bizottságot küldjön ki. — A választmány a pénztár megvizsgálására Dapsy László és Lengyel Béla urakat kéri fel.

Titkár jelenti, hogy a Könyvkiadó Vállalatból Reclus „A föld” második kötete teljesen ki van szedve s mihelyt a műmellékletek megérkeznek, a munka köthető és szétküldhető lesz. Ugyancsak gyorsan készül Erismann „Népszerű egészségtana”, mely a folyó évi illetmény egyik kötete lesz. Munkában van Topinard „Anthropológiája” is. A Füzetes Vállalatból megjelent Lóczy Lajos előadása „Gróf Széchenyi Béla expedíciójáról”, és Janny Gyula előadása „Az újabbkori sebkezelésről”. — Tudomásul van.

Titkár előterjeszti a forgó tőke pénztári állását szeptember végéig, összehasonlítva a múlt évvel. — Tudomásul szolgál.

A kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskola felügyelő bizottsága a Társulat kiad-

ványait kéri könyvtára számára. — A választmány azt tartja, hogy Társulatunk, mint magán-társulat, nem adhatja ajándékba kiadványait olyan intézetnek mint a kérelmező, sőt éppen ilyen intézetektől várja a pártolást és kultúr-törekvéseinek előmozdítását. A választmány a titkárságot megbizzza, hogy a nevezett intézetet ez értelemben tudósítsa.

A múlt vál. ülés óta a könyvtárba következő ajándékok érkeztek: Ballagi Béla, Augier, Fouchambault-családja, szerző ajándéka; — Schuschny Henrik, A reformatio és korának befolyása az orvostan fejlődésére, szerző ajándéka; — Torma Zsófia, Hunyadmegyei neolith-kőkorszakbeli leletek, — és A Nándori barlangcsoport, szerző ajándéka; — Heller Ágost, Physikai földrajz, szerző ajándéka; Dr. Thánhoffer Lajos, A mikroszkop és alkalmazása, szerző ajándéka; — Dr. Högyes Endre, Módszertani értekezet az állatok végbélbeli hőmérsékletének meghatározásáról, szerző ajándéka; — Árvay István, Okszerű és hasznos bortermeles, szerző ajándéka; — Kertészeti tervek 12 folio-táblán, Dr. Téryi Ödön ajándéka; — Több különlenyomat a „Botanisches Centralblatt” referatoriumából, Dr. Borbás Vincze ajándéka; — Dr. Ulbricht Richard, Beiträge zur Methode der Most- und Wein-Analyse III. u. IV. (két füzet), szerző ajándéka; I. Klein, Pinguicula alpina als insectenfressende Pflanze und in anatomischer Beziehung, (Separat-Abdruck), szerző ajándéka. — Köszönettel vétetnek.

Titkár elszomorodással jelenti, hogy a múlt vál. ülés óta 11-en hunytak el tagtársaink közül. Ezek között volt Csengerly Antal, Társulatunk örökítő tagja és az ötvenes években több éven át választmányi tagja. A titkárság halála utáni napon részvétiratot intézett a boldogult özvegyéhez. Elhunytak továbbá: Boldizsár István kasznár P.-Hatvanban, Domokos István gazda Kolozsvárt, Geittner: Béla gyógyszerész F.-Vizsón, Glatz Henrik tanár Pozsonyban, Gomba Mihály birtokos Legyes-Bényén, Hajdu Ignác birtokos Turkevén, Jánky Dénes bányabirtokos Verespatakon, Márkus István országgy. képvis. Budapesteni Pongrácz Gellért min. r. főnök Miskolcson, Szabóky Adolf tanár Budapesten, Szűcs István joggyak. Jászfényszaruban. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépésöket bejelentették 7-en. Mint régi adósok kitöröltetnek 40-en. — Tudomásul vétetik.

Az új tagokul ajánlottak nevei felolvastattak és mindannyian, számra 84-en megválasztattak; velők a tagok létszáma, a veszteségeket levonva 5348-ra emelkedett.

**A Forgó Tőke pénztári kimutatása
az 1880. évi szeptember hónapról.**

M e g n e v e z é s	1879		1880		M e g n e v e z é s	1879		1880	
	frt.	kr.	frt.	kr.		frt.	kr.	frt.	kr.
Bevétel.					Kiadás.				
Maradék a megelőző évről	3610	07	4347	26	Alapítványul iratott .	875	35	3000	—
Alapítványi és takarékpénztári kamatok . . .	773	22	885	38	Bútorokra	121	30	63	85
Oklevelek díja	430	—	524	—	Fára, világításra	220	83	58	86
Helybeli tagdíj a folyó évre	3681	50	3780	—	Házbérre	1136	25	1136	25
Vidéki " " " " " "	9606	—	9691	75	Irodai költségre	111	73	88	42
Tagdíjhátrálékok	307	—	541	50	Könyvtárra	2147	62	1932	85
Előfizetett tagdíjak	70	—	56	—	Írói díjak s népsz. előadások költségre	1387	57	1291	84
Előfizetések és eladott kiadványok	909	44	1307	94	Szerkesztők tiszteletdíja	230	—	230	—
Fizetes Vállalat	1035	68	273	36	Közlöny kiállítására	3864	50	3949	67
Hirdetések	1672	80	1472	44	Fizetes Vállalatra	1003	13	620	79
Vegyések	15	12	10	25	Kisebb nyomtatványokra	216	55	171	65
Összesen	22110	83	22889	88	Oklevelek kiállítására	98	10	146	30
					Tiszti személyzetre	3002	70	2921	79
					Szolgák fizetésére	1119	—	1083	20
					Postaköltségre	206	13	126	83
					Hirdető mellékletre	1295	05	943	93
					Vegyés kiadásokra	244	85	218	41
					Rendkívüli kiadásokra	238	31	110	28
					Pályakérdésekre	900	—	—	—
					Összesen	18418	97	18094	92

1879 szept. 30-ikán a forgó tőkének októberre átvendő pénztári maradéka volt 3691 frt. 86 kr.; 1880-ban pedig ugyanez 4794 frt. 96 kr.

V. S Z A K Ü L É S.

1880, okt. 20-ikán.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

12. Dr. Dezső Béla „A szivacsok tanulmányozása végett a Magyar-tengeren tett kirándulásának eredményeiről és a spongiologia jelen állásáról“ értekezett, előadván, hogy kutatásait dús siker koronázta, minthogy nemcsak az eddig ismert fajokat sikerült mind megtalálnia, hanem új fajokat, sőt nemeket is fedezett fel, melyek általában a tudományra vagy csak a Quarnero-ra újjak. Ezek részletesebb kidolgozása azon munkában lesz meg, melyet a Társulat megbízásából készít.

13. Dr. Rózsahegyi Aladár „A levegő szénsavának meghatározásáról“ értekezett. Kiemelve a szabad levegő valamint a lakások zárt levegője szénsavának egészségi jelentőségét és a levegő elemzésének fontosságát, elsorolja és bemutatja a szénsav könnyű és gyors meghatározásának egyes módjait; azokat megbírálja és közülök az elsőséget a Pettenkofer-féle módszernek adja. (Értekezését egész terjedelmében közölni fogjuk).

LEVÉLSZEKRÉNY.

(62.) Sz. B. úrnak B.-án. — Vajjon a mostanában megjelent „Magyartalanságok betűrendben“ használható munka-e? — Alig, és mindenesetre csak cum grano salis. Egyszeri átlapozásra valami 10—15 olyan szót találtunk benne, melyeknek tősgyökeres magyar voltát kétségbe sem lehet vonni, s itt mégis a magyar talanság bélyegét akarják rájuk sütni. A szerző megőrja pl. az *aszály*, *fekhely*, *fogantyú*, *hagymáz*, *sérv*, *szabadjon*, *szakmány* szókat, bizonyosságul annak, hogy sem Molnár Albert szótárát, sem a nép nyelvét nem tanulmányozta elegendőképen. — Az *érfolyam* neki nem jó szó, „mert a *v* nem

ejthető ki az *f* előtt“ s azt tanácsolja, hogy „évi folyamnak írjuk“, nem gondolva meg, hogy a dobpergést, fogkövet, szívfájást bizony nem lehet dobi pergésnek, foga könek, szívi fájásnak írni. Ilyenforma kifogása van a hamvevő ellen is; a két *v* betűt t. i. úgy sem hallani a kiejtésben, szerinte hát jobb hamuvevőnek írni és mondani. Sőt *újrászni* is hibás alkotású szó, mert ragos szóhoz nem jöhet új rag. Ha ez igaz volna, a magyar embernek ezentúl sem *hátrálni*, sem *teremtetténi*, de még csak *éljenezni* sem szabadna. Már pedig ez csakugyan nagy sor lenne! Sz. K.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.